

Ministeriet for Grøn Trepert

Miljøstyrelsen

<https://hoering-vp3gen2024.hoering.mfvm.dk/Menu.aspx?valgtedokument=1843>

Ringkøbing d. 10-6-2025.

Høringssvar til vandområdeplan 2021-2027 Ringkøbing Fjord (ID 132).

Vestjysk landboforening vil gerne sammen med Herning-Ikast Landboforening, Jysk Landboforening og Familielandbruget VEST-Jylland gøre opmærksom på, at man *ikke* finder, at der i Miljøstyrelsens (MST) afrapportering af 29-08-2024 "Lokalt funderede analyser, August 2024" er taget tilstrækkeligt hensyn til det faglige arbejde udført og afrapporteret af Kystvandrådet, og at styrelsen mangler faglige begrundelser for de vurderinger, som styrelsen lægger til grund.

Alle 4 foreninger har deltaget i kystvandrådsarbejdet, og Kystvandrådet har indsendt 2 kvælstofreduktionsscenarier, fordi der er faglig usikkerhed om indsatsbehovet. De faglige analyser, der ligger til grund for Vandområdeplan 3 (VP3) foretaget af hhv. Aarhus Universitet og DHI, tager ikke tilstrækkeligt hensyn til slusedriften og de virkninger denne måtte have på muslinger, filtration og dermed på klorofylindholdet i fjorden.

MST vurderer, citat: "at det er realistisk at opjustere vådområdeindsatsen, men vurderer at det er urealistisk at nå til fristen 2027. "

Hertil vurderer MST at Kystvandrådets vådområdepotentialekort er brugbart til fremtidig brug til placering af vådområder i oplandet. Dette gælder også hvis dele af vådområdeindsatsen skal etableres som fosforvådområder.

Kystvandrådets begrundelse for indsendelse af 2 scenarier:

Begrundelsen for at indsende de 2 scenarier var at synliggøre den variation, som Kystvandrådet finder der er, med henblik på at nå målsætningen om godt økologisk potentiale (GØP).

Eutrofieringen udtrykkes ikke i form af forringelser i klorofylindhold, når slusen opererer efter aftale. Klorofylindholdet målt som sommermiddel (maj-september) opfylder kravet til GØP i de år, hvor slusen driftes korrekt. Eutrofieringen udtrykkes derimod i form af epifytter på vegetationen, hvilket introducerer en usikkerhed om, hvornår bundplanterne og dermed fjorden kan komme i GØP.

Vestjysk landboforening, Herning-Ikast Landboforening, Jysk Landboforening og Familielandbruget VEST-Jylland mener således ikke at MST begrunder sin tilsidesættelse af scenarie 2 ud over, at det ikke lever op til målet om den fastsatte kvælstofreduktion i VP3.

Vi finder ikke, at et kvælstofreduktionskrav baseret på modeller fra AU/DHI, der ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til slusen, bør ligge til grund for at afvise scenarie 2.

Vi anmoder derfor om forøget monitoring, da det er fjordens tilstand, der er afgørende for, hvornår vi er i mål, og ikke om vi har reduceret 1687 tons N eller det halve – eller måske endnu mere.

Det til enhver tid vil være den aktuelle tilstand i fjorden der afgør, om der er målopfyldelse.

Anbefaling om øget monitoring

Havgræsser og epifytter

Kystvandrådet har i sin afrapportering derfor anbefalet en øget monitoring af rodfæstede havgræsser herunder monitoring af epifytter med monitoreringsmetode udviklet af SDU.

Havgræsser drejer sig om ålegræs, børstebledet vandaks (*Stuckenia pectinate*) samt langsilket havgræs (*Potamogeton*).

Vestjysk landboforening, Herning-Ikast Landboforening, Jysk Landboforening og Familielandbruget VEST-Jylland konstaterer, at MST ikke har forstået/anerkendt, at eutrofieringen ikke kan beskrives ved klorofylindhold. Analyserne fra Kystvandrådets afrapportering viser både ud fra en statistisk tilgang og ud fra en mere avanceret modeltilgang at klorofylindholdet ikke er relateret til kvælstoftilførslen til fjorden, når slusen opererer efter foreskrevne regler.

Hvis eutrofieringen skal overvåges, er der ikke andre muligheder end at overvåge søsalat og epifytter. En metode til overvågning af epifytter er beskrevet af SDU og vil ikke være økonomisk og praktisk uoverkommelig.

Det nuværende kystvandråd for Ringkøbing fjord har netop i samarbejde med SDU igangsat en monitoring af epifytter på 8 stationer i Ringkøbing Fjord, og pilotprojektet vil løbe de næste 3 år.

Sandmuslingen (Mya Arenaria)

Kystvandrådet anbefaler øget og fokuseret overvågning af sandmuslingen (*Mya arenaria*) i fjorden.

Kystvandrådet gør opmærksom på, at sandmuslingen er en nøgleart for fjordens tilstand, og modelberegninger, som inkluderer filtration fra muslingerne, viser at de nuværende data for muslinger ikke er tilstrækkelige til at lave mere præcise beregningsestimater af filtrationen.

Vi anbefaler derfor forbedret overvågning for at opnå viden om formering samt placering af muslingebestandene i fjorden.

Formålet med Kystvandrådene var og er at finde de bedste, lokale løsninger til at komme i mål i de enkelte vandoplande. Den opgave mener vi, at vi har løst. Nu forventer vi så, at MST /SGAV tager vores løsningsmodel seriøst, og lader os arbejde for, at den kommer ud at virke.

Vi vil gerne opfordre til, at Miljøstyrelsen anerkender behovet for yderligere monitoring, som anbefalet af et enigt kystvandråd.

Staten har fastsat et indsatskrav til Ringkøbing Fjord på 1687 tons N/år.

Vi anerkender, at der er et kvælstofreduktionsbehov til Ringkøbing Fjord, men vi anerkender ikke, at indikatoren klorofyl-a er et brugbart måleparameter for kvælstofbelastningen til Ringkøbing Fjord.

Miljøstyrelsen er enig med kystvandrådet i, at sandmuslinger spiller en nøglerolle for miljøtilstanden i Ringkøbing Fjord, og at en relativ høj og konstant salinitet dermed er nødvendig for at understøtte stabile populationer af sandmuslinger og miljøtilstanden generelt.

Derfor kan det undre, at Miljøstyrelsen bemærker, at den foreslåede overvågning af sandmuslinger først vil kunne bidrage med ny viden i fremtiden og ikke inden for tidsrammen af Vandområdeplanerne (VP3) samt at den foreslåede overvågning ikke vil kunne danne grundlag for at finde alternative veje til målopfyldelse i VP3.

Derfor er det afgørende, at der hurtigst muligt igangsættes et monitoringsprogram for epifytter, samt bedre monitoring af havgræsser og muslinger.

Det nuværende kystvandråd for Ringkøbing fjord har netop i samarbejde med SDU igangsat en monitoring af epifytter på 8 stationer i Ringkøbing Fjord, og pilotprojektet vil løbe de næste 3 år.

Fosfor

Kystvandrådet har også foreslået en fosforindsats. Denne indsats er ikke medtaget i statens vandområdeplan 2021-2027 for Ringkøbing Fjord. En indsats overfor fosfor vil også påvirke indsatsbehovet på kvælstof.

Virkemiddel	Antal	Effekt ton P/år
Sandfang	18 stk. (2640 m ²)	0,4
Okkeranlæg	14 stk. (195.670 m ²)	2,7
Plantning af træer på brink	10 % plantning ved alle tre typer vandløb. Total 230,3 km	5,2
Fosforvådområder (P-ådale)	25 % af de foreslået vådområder anlægges som fosforvådområder	79,7*
Sum		88

*) Effekt ved at tage 25 pct. af scenarie 1 vådområderne.

Figur 1. Fra lokalt funderede analyser af rapportering, MST august 2024.

Der er i indsatsprogrammet for fosfor inddraget fosforvirkemidlet fosforvådområder (P-ådale) og tre virkemidler, der i VP3 indgår som vandløbsvirkemidler; sandfang, okkeranlæg og plantning af træer langs vandløbsbrinker. Det forventes at hente en samlet fosforeffekt på 88 tons P pr. år ved brug af de fire virkemidler.

Vekselkurs N/P for Ringkøbing Fjord

Bilag 1.1: Beregning af fordelt indsatsbehov 2027 for deloplande, med udgangspunkt i målbelastninger for heloplande						Kvælstof Helopland				Kvælstof Delopland		Fosfor Helopland			
Hovedfarvands-område		Netværk	Kystvand helopland		Nedstrøms kystvand	Areal, helopland	Status-belastning	Baseline-belastning	Mål-belastning	Brutto-indsatsbehov	Netto-indsatsbehov	Fordelt indsatsbehov	Status-belastning	Baseline-belastning	Mål-belastning
ID	Navn	ID	ID	Navn	ID	km²	Ton N/år	Ton N/år	Ton N/år	Ton N/år	Ton N/år	Ton N/år	Ton P/år	Ton P/år	Ton P/år
1	Nordsøen	119	111	Lister Dyb	119	1.877,9	1.700,6	1.578,3	1.799,7				60,3	61,4	61,4
1	Nordsøen	119	107	Juvre Dyb	119	284,4	314,9	283,1	192,8	90,3	88,8	88,8	9,9	9,8	9,8
1	Nordsøen	119	120	Knudedyb	119	1.453,4	2.993,0	2.895,5	916,1	1.979,4	2.008,7	2.008,7	66,5	67,5	67,5
1	Nordsøen	119	121	Grådyb	119	1.820,4	2.683,2	2.545,2	1.846,0	699,2	637,4	637,4	83,7	82,1	82,1
1	Nordsøen	119	119	Vesterhavet, syd		5.776,4	7.690,6	7.288,8					226,1	226,3	226,3
1	Nordsøen	133	132	Ringkøbing Fjord	133	3.476,5	4.460,7	4.320,3	2.689,0	1.631,2	1.685,8	1.685,8	115,7	118,3	118,3

Nettoindsatsbehovet 1685,8 t N – bruttoindsatsbehovet 1631,2 t N = 54,6 t N

Baselinebelastning P 118,3 t P – statusbelastning P 115,7 t P = 2,6 t P

2,6 t P veksles til 54,6 t N ~ 1 t P veksles til 54,6 / 2,6 = 21 t N

Vekselkursen er: 1 P ~ 21 N

Ved en forespørgsel til SGAV fik vi oplyst, at DHI oplyser en vekselkurs på 20,3 til Ringkøbing Fjord. Det vil betyde, at for hvert kg fosfor, der reduceres til Ringkøbing Fjord, vil kvælstofindsatsbehovet kunne reduceres med 20,3 kg kvælstof (1:20,3).

Omregnes den foreslåede fosforindsats på 88 t, vil det svare til $88 \times 20,3 = 1786,4$ tons kvælstof.

Det er ikke uinteressant, da det jo overstiger indsatskravet til kvælstof. Det er selvfølgelig ikke helt så simpelt, men det bør være noget man i SGAV kigger ind i.

Det gør vi også i det nuværende kystvandrådsarbejde.

Pumpeløsning

Kystvandrådet har derudover anbefalet en pumpeløsning ved slusen i Hvide Sande.

Modelberegningerne viste, at vandstanden i fjorden kan reduceres ved hjælp af en pumpe, og saltholdigheden øges. Dog blev det ikke undersøgt, om en sådan pumpeløsning er mulig set ud fra økonomiske og praktiske synspunkter.

Modellen viste også, at ved at ændre på brugen af slusen var det muligt at øge saltholdigheden i fjorden i 2019, - et år som var præget af usædvanlig lav saltholdighed. Denne modelkørsel har vist en metode til at opnå en relativ høj og stabil saltholdighed i fjorden med en lille risiko for iltvind.

Det er et udtalt lokalt ønske både fra landbruget, kommuner, forsyninger og kystvandråd at man undersøger pumpeløsningens muligheder, da fremtidige klimaudfordringer kalder på alternative løsninger til at oppebære en stabil salinitet i Ringkøbing Fjord.

Dybdeudbredelse af ålegræs/andre havgræsser øget fra 2,2 m til 3,1 m

Ringkøbing Fjord er en lavvandet fjord.

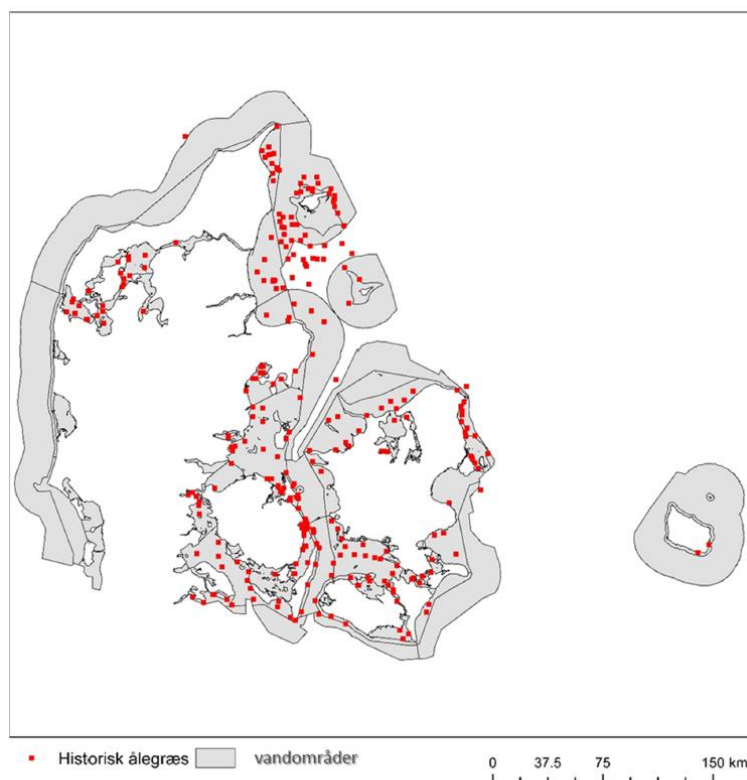
Fjorden har en gennemsnitsdybde på 2 meter og er dybest ved Stauning Dyb med næsten 5 meter. En fjerdedel af fjorden er under 0,5 meter og hovedparten af fjorden er omkring 2,5 - 3,5 m dyb.

Med en gennemsnitlig dybde i fjorden på 2 m mener vi, at det er alt for voldsomt et krav, at målet for dybdeudbredelsen af havgræsser og ålegræs er 3,1 m.

Flere forhold spiller ind på overlevelsen og udbredelsen af ålegræs/havgræsser.

Der er ålegræs/havgræsser på målestationerne i fjorden. I årene op til 2019 registrerede man ålegræs ud på >2,3 m's dybde – altså længere ud end det daværende miljømål på 2,2 m. Der er ikke noget skrevet omkring fjorden, der indikerer at ålegræs tidligere skulle have været registreret ud på større dybder.

Som det fremgår af figur 2.1 er der ingen historiske data for udbredelsesdybder af ålegræs i Ringkøbing Fjord. Der ligger altså ingen historiske data for Ringkøbing fjord til grund for ændringen i dybdeudbredelsen fra vandområdeplan 2015-2021 til 2021-2027.

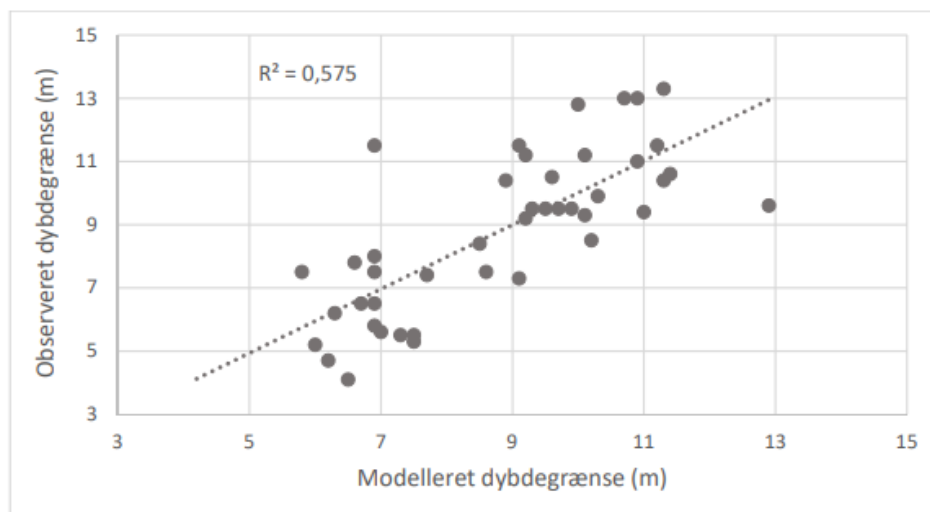

Figur 2.1. Fordeling af historiske observationer af ålegræsdybdegrænser i perioden 1883-1929 (prikker) sammen med VP3 vandområdeafgrænsningerne fra Erichsen et al. 2019. Det er kun observationer beliggende i VP3 vandområder, som indgår i analysen.

Figur 2. Kilde: Referenceværdier og grænseværdier for ålegræsdybdegrænser til brug for vandområdeplanerne. Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 390 2020

Model anvendt på ålegræs:

Følgende figur er taget fra rapporten “Referenceværdier og grænseværdier for ålegræsdybdegrænser til brug for vandområdeplanerne”, AU/DHI (2020) <https://dce2.au.dk/pub/SR390.pdf>, Figure 2.2, p. 15:

Figur 2.2. Scatterplot af observerede og modellerede historiske dybdegrænser for ålegræssets hovedudbredelse i de 44 vandområder, hvor der findes mindst én historisk ålegræsobservation. Observeret dybdeudbredelse er fastlagt som 90 % per-centilen af historiske observationer før 1930 i et givent vandområde. De modellerede dybdegrænser er beregnet ud fra en MLR-model med forklaringsvariablene vandområdets "vanddybde", "lagdelingsfrekvens" og "vandudveksling". Forklaringsvariablene er beskrevet og beregnet som en del af typologiprojektet (Erichsen et al. 2019).

Usikkerheden på estimatet er 1,6 m. Med en usikkerhed og et spænd fra 4-13 m (men med forudsigelser i spændet 6-13 m) vil det ikke være muligt præcist at angive eller forudsige dybdeudbredelsen for ålegræs.

Det er et fint screeningsværktøj, men værktøjet kan ikke anvendes til at sætte præcise dybdeudbredelser for hverken ålegræs eller andre havgræsser, som tilfældet er i Ringkøbing Fjord. Det er usikkerheden alt for stor til. Anvender man alligevel værktøjet, som det fremgår af høringsudkastet til vandområdeplaner, bør dybdeudbredelsen kun angives i hele meter.

For Ringkøbing fjord anbefaler vi, at man fastholder dybdeudbredelsen på 2,2 m.

Sigtdybde 1,5 m

Ringkøbing fjord har i modsætning til mange andre fjorde/farvande en god sigtdybde i sommermånederne, mens resuspension pga efterårs-/vinterstorme gør fjorden uklar om vinteren.

De store mængder organisk materiale på bunden ophvirvles og vandet bliver grumset.

Omsætningen af dette organiske bundmateriale vil tage mange år.

Høringssvaret indsendes på vegne af

Vestjysk Landboforening, Herning-Ikast Landboforening, Jysk Landboforening og Familielandbruget Vestjylland.

For yderligere information kontakt Helle Borum hbo@vestjysk.dk